Plan for arbeid mot mobbing:

INKLUDERANDE miljø for alle barn.

Vigrestad Barnehage

2020/2021.

INNLEDNING:
Alle barn i Vigrestad Barnehage skal j.f. felles pedagogisk plattform ha et INKLUDERENDE, trygt og godt miljø som fremmer likestilling og demokrati.
Barna her skal møte felleskapsverdier som solidaritet, nestekjærlighet, ansvarlighet og toleranse. De skal oppleve trygghet, vennskap og inkludering når de er i barnehagen.
Det er viktig for oss at barna skal oppleve at de blir lyttet til, og at de blir tatt på alvor.
Her har alle voksne som jobber i barnehagen et viktig ansvar. Et ansvar som innebærer at de må være aktivt tilstede i lek og samspill med barna og ha kompetanse som hva mobbing er. De må observerer, ta grep og igangsette tiltak på et tidligst mulig tidspunkt.

Foreldresamarbeid er også en viktig brikke i dette arbeidet. Barnehagen forventer at foreldre også ser viktigheten av å være gode, inkluderende forbilder i bringe og hentesituasjoner, samt at vi kan ha et godt samarbeid på tvers for at det enkelte barn skal ha det best mulig hjemme og i barnehagen.

Lovgrunnlag for retten til et oppvekst- og læringsmiljø uten mobbing:
Barnehageloven § 1 sier slik:

> - *«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være utfordrende og trygt for felleskap og vennskap»*

Rammeplanen for barnehage utdyper i flere punkter personalet sitt ansvar for barns omsorgs- og læringsmiljø, samt å fremme positive handlinger som motvirker avvisning, mobbing og vold.

En setning fra rammeplanen som er særs utmerket for oss er denne:
«Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn». (Rammeplanen s. 8)

Vår felles plattform i Vigrestad barnehage, og i Hå kommune, seier at: **Alle barn skal oppleve å høyre til og vere ein del av fellesskapet i barnehagen.**
Nuria Moe sier: *«Mobbing er et resultat av, eller foregår på grunn av utydelige voksne»*

For å få til dette må vi jobbe kontinuerlig med dette i personalet. Et godt foreldresamarbeid med god og sunn tilbakemeldingskultur vil også være viktig for å lykkes i dette arbeidet over tid.

HVA ER MOBBING:

Det finnes ingen klar oppfatning om hva mobbing er. Dette gjør at begrepet blir definert veldig ulikt. Utdanningsdirektoratet definerer mobbing slik:

«Mobbing dreier seg om negative fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen som har vanskelig for å forsvare seg. Den som blir utsatt for erting, plaging eller utestenging har ikke valgt dette selv».

Tilfeldig erting og konflikter, enkelttilfeller av slåssing eller utestenging er ikke mobbing. Det dreier seg med andre ord ikke om enkeltstående handlinger som inngår som en del av det å være menneske, eller om barn som en gang i mellom ikke blir med i leken.
Derimot sier FUB at mobbing handler om negative mønster som foregår over tid og hvor det er ubalanse i relasjonen.

Mobbing gjør barn ulykkelige, det kan få dem til å skamme seg og føle seg ensomme. De blir innadvente og kanskje syke. Mobbing krenker enkeltinvidivet og kan i følge UDIR være et brudd på retten til å være respektert og trygg.
Mobbing er ikke tilfeldig og rammer ikke tilfeldig.

Det kan noen ganger være vanskelig å skille mellom erting og mobbing. Det er viktig å huske på at erting som går over tid er mobbing. Når mobbing oppstår er det veldig viktig at personalet skiller mellom person og handling.

«Møter jeg et barn, møter jeg et menneske» sier Anne Cath Vestly.
Dette sier oss at det er barnets **HANDLING** som er uakseptabel, ikke barnet i seg selv.

FOREBYGGENDE ARBEID - PROSESSPLAN:

I arbeid med inkludering er det viktig å ha en tiltaksplan for hvordan man konkret skal håndtere mobbing når det forekommer. Her er det særdeles viktig å ha et stort fokus på den forebyggende faktoren i arbeidet.

Ved at personalet har kompetanse på forebygging, klarer de i en større grad å fange opp mobbing på et tidlig tidspunkt og avverge i tide.

HOVEDMÅL I VIGRESTAD BARNEHAGE: Nulltoleranse for mobbing og utestenging – styrket vennskapskompetanse ut til alle barn.

Prosessmål:

- Ha kompetanse på god kommunikasjon som inkluderer alle barn, uavhengig av alder, utvikling, funksjonsnivå og etnisitet.
- Ha lekekompetanse og gi barna felles lekereferanser som redskap for vennskap og inkludering
- Plan for forebyggende arbeid mot sosial utestenging/mobbeadferd.

MÅL FOR BARNA:

- Barna skal oppleve trygghet, glede og mestring i barnehagen.
- Barna skal føle seg sett, hørt og verdsatt i barnehagen.
- Barna skal oppleve at de har venner i barnehagen.
- Barna skal oppleve at de får hjelp og støtte av voksne når de trenger det.
- Barna skal oppleve at de er en del av felleskapet.

MÅL FOR DE VOKSNE:

- Være tilstede, SE og HØRE.
- Være aktive, varme og engasjerte.
- Bry seg
- Ha kompetanse på hvordan de skal forebygge mobbing.
- Ha kompetanse på hvordan man avdekker og setter i gang tiltak ved mobbing i barnehagen.
- Være kjent med innholdet i denne planen.
- Tett og godt samarbeid med foreldre/foresatte.

HVORDAN FOREBYGGE MOBBING OG UTESTENGING?

Mobbing/Utestenging skal inngå som et gjennomgående tema med rød tråd i barnehagens møtevirksomhet. Videre bør hver avdeling utarbeide et system for observasjon og refleksjon.

Å jobbe med forebyggede faktorer i barnehagen handler for oss bl.a. om å jobbe med sosial kompetanse, språklig kompetanse, voksenrollen og observasjoner.

Sosial kompetanse:

Sosial kompetanse handler om å kunne kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen er sentral for at det enkelte barn skal kunne lykkes og trives. Samtidig som at barnet skal bli verdsatt som venn og en likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna.
Et barn som samhandler godt med andre, kan både tilpasse seg felleskapet og være en synlig deltaker som hevder sin plass på en god måte.
Forsking viser at barns evne til å etablere vennskap i stor grad henger sammen med den sosiale kompetansen de har. Sosial kompetanse består av et sett ferdigheter som naturlig inngår i en helhet i barnas samspill. Eksempel på dette er selvfølelse, empati, prososial atferd, selvhevdelse og selvkontroll.
Hvilke ferdigheter som er aktuelle, vil avhenge av situasjonen og sammenhengen.
I relasjonene til voksne og barn i barnehagen videreutvikler barnet den sosiale kompetansen som de trenger for i relasjoner til andre mennesker generelt.

Nyttige begrepsforklaringer i personalets refleksjon over sosial kompetanse:

Selvfølelse: Å oppleve egenverd, akseptere seg selv, kjenne seg akseptert, oppleve en indre styrke og ha en positiv holdning til seg selv.

Empati: Å ha en forståelse for andres perspektiver, tanker og følelser. Kunne leve seg inn i andres situasjon, vise medfølelse og ta hensyn. Kunne tolke å forstå følelsesutrykk.

Prososial adferd: Å ha positive, sosiale holdninger og å kunne utføre handlinger som å oppmuntre, bry seg om, vise omsorg, hjelpe til og dele med andre.

Selvhevdelse: Å kunne hevde seg selv og evne meninger på en god måte, våge å stå imot gruppepress, ta iniativ og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang. Delta i lek og aktiviteter uoppfordret og invitere andre med.

Selvkontroll: Å kunne tilpasse seg ulike situasjoner, takle konflikter og utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser.

Språklig kompetanse:

Å kunne sette ord på egne tanker, opplevelser og følelser er svært viktig.
Barn trenger støtte fra voksne som undrer seg sammen med dem. Barn kan «vende blikket innover» og kjenne etter hvordan de opplever ulike situasjoner. Dette er nødvendig for barn som mobber, samt barn som blir mobbet.

Vi må være AKTIVE og TYDELIGE voksne:

I heftet «mobbing i barnehagen» (barne og familiedepartementet) er det presisert at aktive voksne bidrar til å skape personlige, varme og inkluderende miljøer og relasjoner i barnehagen.

Barn trenger voksne som:

- Er gode rollemodeller.
-Er anerkjenende og støttende. Blir lagt merke til og får positiv oppmerksomhet.
- Er bevisste på å ta alle barnas forklaringer på alvor i konflikter og hendelsesforløp.
- Tar iniativ til, snakker med og finner på ting med barna.
- Har tålmodighet og tid til å følge opp hvert enkelt barn.
- Er bevisst forskjellen mellom humor og ironi.
- Bidrar til at samspillet mellom barna er preget av likeverdighet og respekt.
- Bidrar til et inkluderende miljø som består av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme.
- Bidrar til en trygg og avlappende tone som er preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring.
- Skaper et godt miljø som gir rom for prøving og feiling.
- Legger til rette for at barnar skal få si sin mening og bli hørt hver dag.
- Informerer foreldrene om mobbeplanen hver høst.(Pedagog/styrers ansvar)

Hva kan foreldre bidra med?

Som foreldre er det viktig å være bevisst på i hvor stor grad man påvirker egne barn med hva man sier og hva man gjør. Hvilke holdinger har man sammen med egne og andres barn? Dersom mange barn lærer av sine foreldre å være åpne og positive i møte med andre barn, vil dette bidra til å skape et godt miljø både for de sårbare barna og resten.

Barn trenger foreldre som:

- Sier hei til alle barn i barnehagen, prøv gjerne å lære deg flest mulig navn.
- Gir plass til en ekstra rundt middagsbordet hjemme.
- Snakker positivt om andres barn og foreldre.
- Setter grenser på en vennlig og positiv måte.

Se gjerne denne linken for å lære mer:
«Du er viktigere en du tror» https://arkiv.unicef.no/sites/default/files/barnehagehefte_ok_web.pdf

ORGANISERING:

I Vigrestad barnehage jobber vi mye med små lekegrupper. Lekegrupper er viktig for oss, fordi ved å organisere barna i små grupper gjennom deler av dagen – får personalet en tettere og bedre relasjon til hvert enkelt barn.
Å jobbe med barn i små grupper gjør at personalet lettere fanger opp signaler fra barna. På det måten får også barna søttet og veiledet deres språklige og sosiale utvikling.

Refleksjoner rundt personalet sin relasjon til barna i barnehagen:

- Er de voksne anerkjennende og støttende for barnas iniativ? Eller er de mer preget av å gi beskjeder, formidle egne tanker og kontrollere at barna følger regler?
- Er de voksne bevisst på å ta alle barns forklaringer på alvor i konflikter og hendelsesforløp – eller er det noen som blir oversett?
- Tar de voksne iniativ til, snakker med og finner på ting med barna? Eller er det de samme barna de prater med/ikke tar kontakt med?
- Hva er forskjellen på humor og ironi?
- Bidrar de voksne til et inkluderende, varmt og omsorgsfullt miljø? Hvordan?
- Bidrar de voksne til en trygg og avlappende tone preget av humor, spontanitet og glede?
- Har vi rom for prøving og feiling?
- Legger vi til rette for at barna skal få si sin mening og bli hørt hver dag? Hvordan?

Refleksjoner rundt miljøet i barnehagen:

- Er miljøet preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme? Eller har vi mye erting og kritiske kommentarer til og om hverandre?
- Er miljøet i hovedsak inkluderende, eller preget av utestenging?
- Er samspillet mellom barna preget av klare sosiale hierakri? Eller av likeverd og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til en hver tid får være med?
- Er miljøet preget av en trygg og avslappa tone? Eller preges det av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger til hverandre?

HVORDAN AVDEKKE MOBBING/UTESTENGING:

- Samtaler med barn
- Foreldresamtaler
- Personale som er tilstede; Som leker og som snakker med barna om hvordan de har det.
- Observasjon og kartlegging av barn/barnegruppa i miljøet i barnehagen.

PROSEDYRER NÅR MOBBING/UTESTENGING OPPSTÅR:

Tiltakene vi har i barnehagen må være rettet mot både det enkelte individ, mot grupper og mot hele miljøet som er i barnehagen.

Vi må være bevisste på at mobbing/utestenging skal håndteres med KLOKSKAP.

De voksne må være bevisste på at barn som blir utsatt, IKKE skal ha ansvar for det selv.

Personalet må skille mellom person og handling hele tiden.

Barna:
- Oppfølgingsamtale med de involverte barna.
- Vurdere behov for å snakke med hele eller dler av barnegruppa. (Temaarbeid)
- Vurdere å søke ekstern veiledning (PPT, helsestasjon, ressursteam osv.)
- Personalet må observere samspillet mellom barna det gjelder.
- Personalet utarbeider en felles strategi for å stoppe mobbingen med en gang.
- Gjennomføre den nødvendige samtalen med barna.

Foreldre:
- Pedagogisk leder og styrer gjennomfører den nødvendige samtalen med foreldrene til begge parter.
- Enighet om tiltak.
- Hva kan personalet bidra med/ hva kan foreldrene bidra med?
- Videre oppfølging av saken?

Barnehagen sitt miljø:
- Barnehagen/barnegruppen sitt miljø skal jevnlig kartlegges ved observasjonsspørsmål.
- Pedagogisk leder utarbeider og har ansvar for at gjennomføring av tiltak skjer.
- Pedagogisk leder informerer styrer i arbeidet, og styrer støtter pedagogisk leder i dette.

SJEKKLISTE TIL PERSONALET I VIGRESTAD BARNEHAGE:

Tiltak:	Ansvar:	Dato/signatur fra ansatt:
1. Personalet skal gripe inn med en gang han/hun oppdager mobbing/utestenging i barnehagen. Ped.leder skal informeres. Personalet på avdelingen skal informeres i møte: Konkret beskrivelse av hva som har skjedd, hvem og hvordan. Hva har de voksne gjort? Utarbeide tiltak.	Den som observerer mobbing/utestenging: Personalet på avdelingen.	
2. Snakk med barna om det som har skjedd. La de få komme med innspill på hva de kan gjøre videre. Lag en tiltaksplan med barna og personalet sine innspill og løsninger.	Personalet på avdelingen.	
3. Foreldrene til de involverte blir informert og tatt med på råd.	Pedagogisk leder/ styrer.	
4. Evaluere sammen med barna hvordan dette går etter 1-2 uker. Ny samtale med barna ved behov.	Personalet på avdelingen.	
5. Evaluere sammen med personalet etter 1-2 uker. Vurdere videre tiltak.	Pedagogisk leder sammen med personalet på avdelingen.	
6. Ny informasjon/ samtale med foreldrene etter behov.	Pedagogisk leder/styrer	
7. Evaluere kontinuerlig til saken er løst. Holde foreldrene oppdatert og orientert.	Pedagogisk leder sammen med avdelingen.	

MAL:

Referat fra møtet vedrørende mobbing/utestenging i barnehagen.
Merk: Skjemaet skal ligge i barnet sin mappe. Alltid kopi til foreldrene.

Møtedato:
Tilstede på møtet:

Sak:	**Tiltak:**	**Ansvar:**

Dato for nytt oppfølgingsmøte:_____

Vigrestad Barnehage, den:_____

Underskrift av foreldre:

_____ _____

Underskrift av pedagogisk leder og styrer:

_____ _____

OBSERVASJON AV MILJØET I BARNEHAGEN:

Spørsmålene nedenfor kan knyttes opp mot spørreskjema for personalet, utgangspunkt for refleksjoner m.m.

Når barnehagen kartlegger miljøet jevnlig oppdater vi endringer tidligere og kan sette i gang tiltak ved behov.

Sjekkliste, barnehagens miljø:

Spørsmål:	JA -alltid	JA- Ofte	NEI Sjelden	NEI - aldri
Er vi anerkjennende og støttende på vår avdeling mtp. barnas iniativ?				
Blir alle barna lagt merke til i like stor grad?				
Får alle barna positiv oppmerksomhet?				
Får noen barn oftere negativ oppmerksomhet en andre barn?				
Kan vi se et mønster i at vi har lettere for å tro på noen barn sin forklaring i konflikter enn andre?				
Er det barn vi oftere tar kontakt med og setter i gang aktiviteteter med enn andre?				
Blir enkelte barn raskere avbrutt eller avvist av oss en andre når de tar kontakt med oss?				
Har vi større tålmodighet med enkelte barn, når det gjelder å følge de opp og hjelpe de?				
Er alle bevisste om at barn ikke alltid kan skille humor og ironi?				
Er miljøet på avdelingen vår preget av omsorg, anerkjennelse og varme?				
Er samspillet mellom barna preget av likeverd og veksling mellom hvem som bestemmer og hvem som får være med?				
Er det en trygg og avslappet tone på avdelingen vår? Som er preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				
Er det rom for at barna får prøve å feile på vår avdeling?				
Er det barn som ofterer blir hørt og får hevdet sin meining en andre på vår avdeling?				

AKTUELL LITERATUR FOR PERSONAL OG BARN I ARBEIDET MED INKLUDERING:

Faglitteratur for personalet:

- Pål Roland og Ella C. Idsøe: Mobbeadferd i barnehagen
- Inger Bergkaste «Trygt og godt skulemiljø»
- Ped.lex. «Det er jo bare barn»
- Ped. Lex. «Mobbing i barnehagen»
- Kari Pape «Lek og inkludering»
- Kari Lamer: Sosial Kompetanse. Teoribok, håndbok
- Myrna B Shure: JEEP (jeg er en problemløser)
- Berit Bae: Det interessante i det alminnelige
- Reidar Pettersen: Mobbing i barnehagen
- Jesper Juul: Det kompetente barn
- Jesper Juul: Fra lydighet til ansvarlighet
- Jesper Juul: Diverse vidoer
- Utdanningsdirektoratet: Barn sin trivsel - voksnes sitt ansvar
- Kari Pape: Fra ord til handling - fra handling til ord
- Ingrid Lund: Mobbing i barnehagen
- Ingrid Lund: De er jo bare barn

Litteratur for barn:

-Tor Åge Bringsværd: Karsten liker å danse
-Tor Åge Bringsværd: Ruffen – sjøormen som ikke kunne svømme
-Tone Lie Bøttinger: Min storebror apen
-Paul Leer Salvesen: Fy fabian
-Ann De Bode: Det er alltid meg de skal ta
- Lena Klefeldt: Otto og Joppa
- Mats Wânblad: Lilleving
- Ulf Nilsson: Den lille gutten og løven
- Per Christian Jersild: Hymir
- Kari Saanum: Herr Alkabars nese
- Gunn-Britt Sundstrøm: Gutten i supermanndrakten
- Else Færden: Den stygge drageungen
- Birgitta Stenberg: Billy og sinte Lotta
- Birgitta Stenberg: Bjørn drar på landet
- Gunder Andersson: Martins sommer
- Trond Brænne: Petter og månen
- Eva Eriksson: Stures nya jacka
- Gunilla Bergstrøm: Albert og udyret
- Gunilla Bergstørm: Hvem kan redde Albert Åberg?
- Ursula Kirchenberg: Selim og Susanne
- Egon Mathiesen: Katten med de blå øynene
- Mette Cecilie Newth: Lille Skrekk
- Ingrid Lund og Ane Tollerød Fosse: Mattis er alene

Revidert: Tone Dovland. 01.09.2020.